

Варіації на тему української народної пісні “Дівчино моя, переяславко”

Л. Матвійчук

Фольклор, як і в давні часи, так і тепер включається в коло тих засобів, за допомогою яких задовольняються художні потреби і через які виражається ставлення народу до дійсності. Композитори у всі часи були шанувальниками народної творчості, особливо пісенної.

Пісня – це поєднання слова і музики; ширше – поєднання слова, музики, танцю, жесту, міміки, тобто самотійна система взаємозалежностей, взаємовпливів, узгодження і синтезування засобів впливу на слухача.

Особливості художньої форми – лаконізм, стабільність розміру, стійкі традиційні виражальні художні засоби, зрозуміла мелодія – полегшують мистецьке завдання і дозволяють імпровізувати, створювати нові зразки інтерпретаторської творчості. Чим вища культура музиканта, тим точніше він оцінює народне мистецтво і тим вишуканіша естетична цінність його виконавства.

Варіації ставлять перед учнем ціль опанування палітрою штрихів і цим удосконалюють техніку обох рук кобзиста.

До технічних завдань тут відносимо поєднання чіткого виконання стакато, спікато, тремоло, потім шістнадцятих, подвійних нот. При виконанні подвійних нот потрібно дотримуватись принципу однакової глибини медіатора в струнах і компактного сумісного звучання обох тонів, а ще чітких, швидких рухів кисті правої руки з передпліччям і трохи міцнішого стискання медіатора.

Характер твору веселий, жартівливий; вимагає, в основному, гучної динамічної гри, але для підкреслення *f* та *ff* в варіаціях застосовується *p*, *mp* і навіть *sub.p*, що вимагає від учня при *crescendo* та досягненні *f* контролювати м'язове напруження рук. Відомо, що напруження м'язів – це їх фізіологічний стан, що є протидією у відповідь на всяке напруження. Погано освоєні рухові навички кобзиста викликають витрату зайвої енергії.

Кобзист повинен чітко усвідомлювати міру та якісне забарвлення тих м'язових напружень, що потрібні для роботи. Економія м'язової енергії має першорядне значення для успішної гри. Особливу увагу слід звернути на здатність м'язів розслаблюватись, бо саме в момент розслаблення відбувається прилив крові до м'язів, і вони відпочивають. Для того, щоб м'язи рук стали більш витривалішими, кобзист, під час занять, повинен чергувати їх роботу з відпочинком, скороченням і розслабленням. Таке чергування при щоденних заняттях сприяє тому, що м'язи з часом стають тренуванішими і витривалішими.

ВАРІАЦІЇ НА ТЕМУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ
"ДІВЧИНО МОЯ, ПЕРЕЯСЛАВКО"

Л. МАТВІЙЧУК

Повільно, широко

Ф-НО

rall.

rall.

Швидко, помірно

f

Швидко, помірно

tr

First system of musical notation. The top staff (treble clef) contains a melody with eighth and quarter notes. The bottom two staves (grand staff) contain accompaniment with chords and eighth notes. Dynamic markings include *mp* (mezzo-piano) and *p* (piano).

Second system of musical notation. The top staff continues the melody. The bottom two staves continue the accompaniment. Dynamic markings include *f* (forte) and *mf* (mezzo-forte).

Third system of musical notation. The top staff continues the melody. The bottom two staves continue the accompaniment. Dynamic markings include *f* (forte) and *mf* (mezzo-forte).

Fourth system of musical notation. The top staff continues the melody. The bottom two staves continue the accompaniment. Dynamic markings include *f* (forte) and *mf* (mezzo-forte).

Повільно, поступово прискорюючи

rit. *tr* Повільно, поступово прискорюючи

p

molto accel.

molto accel.

f

mf

Швидко, весело

f

Швидко, весело

f

The first system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a continuous eighth-note accompaniment. The middle staff is a grand staff (treble and bass clefs) with a melody in the treble and a bass line in the bass. The bottom staff is a single bass clef with a bass line. The key signature has one sharp (F#).

The second system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a continuous eighth-note accompaniment. The middle staff is a grand staff (treble and bass clefs) with a melody in the treble and a bass line in the bass. The bottom staff is a single bass clef with a bass line. The key signature has one sharp (F#). Dynamics include *f* (forte) in the middle and bottom staves.

The third system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a continuous eighth-note accompaniment. The middle staff is a grand staff (treble and bass clefs) with a melody in the treble and a bass line in the bass. The bottom staff is a single bass clef with a bass line. The key signature has one sharp (F#).

The fourth system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a continuous eighth-note accompaniment. The middle staff is a grand staff (treble and bass clefs) with a melody in the treble and a bass line in the bass. The bottom staff is a single bass clef with a bass line. The key signature has one sharp (F#). Dynamics include *sp* (sforzando) in the middle and bottom staves.

Дуже швидко

f Дуже швидко

p *mp* *cresc.*

p *mp* *cresc.*

f *ff*

f *ff*

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

Ім. П.І.Чайковського

МАТВІЙЧУК Л.Д.

ШЛЯХ ДО МАЙСТЕРНОСТІ КОБЗИСТА

Допущено Міністерством освіти і науки України як навчальний
посібник для вищих музичних навчальних закладів

КИЇВ - 2005

Шлях до майстерності кобзиста.

Зміст

1. Про книгу. Передмова доктора мистецтвознавства, професора М.А.Давидова.	3
2. Кобза – старовинний український музичний інструмент.	5
3. Методика роботи над музичним твором.	8
4. М.В. Лисенко. Полька. Перекладення Л. Матвійчук.	12
5. Л. Матвійчук. Варіації на тему української народної пісні „Дівчино моя, переяславко”.	16
Л. Матвійчук. Варіації на тему української народної пісні „Ой, за гаєм, гаєм”.	22
6. Л. Матвійчук. Лірична-танцювальна	31
7. Л. Матвійчук. Зозуля.	39
8. Л. Матвійчук. Музична табакерка.	43
9. Л. Матвійчук. Романс.	50
10. В. Довженко. Струмок. Транскрипція Л. Матвійчук.	56
11. І. Шамо. Дніпровський вальс. Перекладення Л. Матвійчук.	66
12. К. Мясков. Весела прогулянка. Перекладення Л. Матвійчук.	80
13. Л. Матвійчук. Роздум.	86
14. Л. Матвійчук. Варіації в старовинному стилі.	90
15. Л. Матвійчук. Варіації на тему російської народної пісні “Суботея”.	94
16. Виконавська творчість музиканта.	102
17. Л. Матвійчук. Поетичний ескіз.	104
18. Молдавський танець. Обробка Л. Матвійчук.	
19. К. Мясков. Українське рондо. Перекладання та обробка Л.Матвійчук.	123
20. К. Мясков. Концертні варіації. Транскрипція Л. Матвійчук.	141
21. Список літератури.	152